

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

R E Z O L I U C I J A

**DĖL DALYVAVIMO EUROPOS SĄJUNGOS BENDRAJAME TEISME
NAGRINĖJAMOJE BYLOJE *LATVIJA PRIEŠ KOMISIJĄ*, T-293/18**

2018 m.

d. Nr.

Vilnius

Pritarti Lietuvos Respublikos dalyvavimui (pateikti prašymą Europos Sąjungos Bendrajam Teismui leisti įstoti į bylą, teikti rašytinius paaiškinimus, dalyvauti teismo posėdžiuose, atlikti kitus procesinius veiksmus pagal pridedamą poziciją) Europos Sąjungos Bendrajame Teisme nagrinėjamoje byloje *Latvija prieš Komisiją*, T-293/18.

Ministras Pirmininkas

**LIETUVOS RESPUBLIKOS POZICIJA DĖL DALYVAVIMO EUROPOS SĄJUNGOS
BENDRAJAME TEISME NAGRINĖJAMOJE BYLOJE *LATVIJA PRIEŠ KOMISIJĄ*, T-293/18**

Bylos Latvija prieš Komisiją, T-293/18, apibūdinimas

Byla T-293/18 Europos Sąjungos Bendrajame Teisme (toliau – Bendrasis Teismas) nagrinėjama pagal Latvijos Respublikos (toliau – Latvija) pareikštą ieškinį Europos Komisijai (toliau – Komisija).

Latvija Bendrojo Teismo prašo panaikinti 2018 m. kovo 12 d. Komisijos laišką C(2018) 1418 *final*, kuriame ji apibrėžė savo poziciją dėl ginčo su Norvegijos Karalyste (toliau – Norvegija) dėl žvejybos Svalbardo zonoje, ir nurodyti šiai institucijai nustatyti poziciją, kuri neturėtų neigiamų teisinių padarinių Latvijai.

Nagrinėjama byla yra susijusi su Komisijos veiksmais (neveikimu), ginant valstybių narių, konkrečiai – Latvijos, interesus ginče su Norvegija dėl galimybės žvejoti Svalbardo vandenyse pagal 1920 m. Špicbergeno salyno sutartį (toliau – Paryžiaus sutartis). Paryžiaus sutarties šalims, kuriomis taip pat yra Latvija ir Lietuva, yra suteikta teisė, be kita ko, nediskriminaciniais pagrindais vykdyti žvejybą Svalbardo vandenyse. Vis dėlto, Norvegija Svalbardo zonoje Paryžiaus sutartį pasirašiusioms arba prie jos prisijungusioms valstybėms žvejybos vykdyti neleidžia motyvuodama tuo, kad, vadovaujantis Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencijos 77 straipsniu, Norvegijai yra suteiktos suverenos teisės į kontinentinį šelfą, kiek tai susiję su gamtos turtų eksploatavimu, ir šios teisės yra išimtinės. Ginčijamos teritorijos Norvegijos teigimu yra būtent Norvegijai priklausančio kontinentinio šelfo dalis.

Svarbu tai, kad Latvija (taip pat ir Lietuva) kilusiame ginče su Norvegija tiesiogiai savo interesų ginti negali, nes Europos Sąjunga pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 3 straipsnio 1 dalies d punktą turi išimtinę kompetenciją biologinių jūrų išteklių apsaugos pagal bendrą žuvininkystės politiką srityje. Tai iš esmės reiškia, kad tik Europos Sąjunga turi kompetenciją spręsti tarp Norvegijos ir valstybių narių kilusį ginčą dėl galimybės vykdyti žvejybą Svalbardo vandenyse.

Latvijos manymu, Komisija netinkamai ir nepakankamai įgyvendino jai iš Sutarčių kylančius įpareigojimus užtikrinti ir ginti teisėtus Latvijos interesus dėl galimybės žvejoti Svalbardo regione. Be to, Komisijos laiške, kurį Latvija pateiktu ieškiniu prašo panaikinti, nurodoma, kad teisminių tarptautinių ginčų sprendimo priemonių nebus imamasi, tačiau toliau ketinama vykdyti derybas su Norvegija. Latvijos nuomone, tokia Komisijos pozicija niekaip neužtikrina, kad Latvijos subjektams atsirastų galimybė vykdyti žvejybą Svalbardo vandenyse artimiausiu metu.

Ieškinio pagrindai ir argumentai

Grįsdama ieškinį Latvijos Respublika teigia, kad nustatydamą savo poziciją dėl ginčo su Norvegija dėl žvejybos Svalbardo regione Komisija pažeidė ne tik SESV 263 straipsnį, ir taip sukėlė neigiamų teisinių padarinių Latvijai, bet taip pat ir ESS 17 straipsnio 1 dalį, siejamą su SESV 3 straipsnio 1 dalies d punktu, SESV 38 ir 335 straipsnius, pagal kuriuos Komisija privalo užtikrinti, jog Norvegija teisingai laikytusi įsipareigojimų pagal Paryžiaus sutartį dėl Europos Sąjungos valstybių narių teisių į nediskriminacinį priėjimą prie žvejybos zonų Svalbarde.

Bylos svarba Lietuvai ir pagrindiniai motyvai

Nagrinėjamoje byloje Bendrasis Teismas gali priimti vieną iš šių sprendimų: panaikinti ginčijamą Komisijos laišką, kuriame ji apibrėžia savo poziciją dėl ginčo su Norvegija, arba palikti jį galioti. Lietuvos, kaip ir Latvijos, interesas yra pasiekti, kad ginčijamas Komisijos laiškas būtų panaikintas ir Komisija būtų įpareigota tinkamai įgyvendinti iš Sutarčių jai kylančius įpareigojimus. Taigi iš esmės būtų siekiama, kad panaikinus Komisijos laišką Komisija būtų įpareigota imtis ginčo tarptautiniame tribunole inicijavimo, ir taip būtų užtikrinama, kad būtų tinkamai ginami ir atstovaujami suinteresuotų valstybių narių interesai dėl žvejybos Svalbardo vandenyse.

Nagrinėjamos bylos reikšmingumas buvo įvertintas vadovaujantis Pavyzdiniu ES Teisingumo Teisme svarstomų bylų svarbos Lietuvai nustatymo kriterijų ir Lietuvos Respublikos pozicijos formulavimo gairių sąrašu, patvirtintu Vyriausybės ES komisijos 2016 m. gegužės 10 d (toliau – Sąrašas). Nustatyta, kad nagrinėjama byla turi įtakos Sąrašo 11 punktui – nagrinėjama byla turi įtakos Lietuvos ūkio subjektų konkurencingumui ir teisėtiems interesams, o rengiama pozicija turi būti siekiama užtikrinti, kad Lietuvos ūkio subjektai nepatirtų diskriminavimo, nelygių konkurencijos sąlygų ar nenukentėtų Lietuvos ūkio subjektų teisėtai turimas konkurencinis pranašumas.

Pažymėtina, kad Europos Sąjungos Tarybos priimamais reglamentais dėl žvejybos galimybių nustatymo, atsižvelgiant į Paryžiaus sutartį, Lietuvai, kaip ir Latvijai, kasmet yra skiriamas tam tikras kiekis žvejybos licencijų Svalbardo zonoje. Valstybėms narėms kasmet iš viso yra skiriama 20 licencijų, o didžiausias šių licencijų kiekis skiriamas Latvijai ir Lietuvai. 2017 metais Lietuvai skirtos 4 licencijos žvejoti Svalbardo zonoje¹. Toks pat licencijų skaičius nustatytas ir 2018 m.² Todėl

¹ Nustatyta 2017 m. sausio 20 d. Tarybos reglamentu (ES) 2017/127, kuriuo 2017 metams nustatomos tam tikrų žuvų išteklių ir žuvų išteklių grupių žvejybos galimybės, taikomos Sąjungos vandenyse žvejojantiems laivams ir kai kuriuose Sąjungai nepriklausančiuose vandenyse žvejojantiems Sąjungos žvejybos laivams (OL 2017 L 24, p. 1).

² Nustatyta 2018 m. sausio 23 d. Tarybos reglamentu (ES) 2018/120, kuriuo 2018 metams nustatomos tam tikrų žuvų išteklių ir žuvų išteklių grupių žvejybos galimybės, taikomos Sąjungos vandenyse žvejojantiems laivams ir kai kuriuose

Lietuvos ūkio subjektai, kurie potencialiai galėtų vykdyti žvejybą Svalbardo zonoje, kasmet patiria nuostolius dėl negalėjimo žvejoti ginčijamoje zonoje.

Pavyzdžiui, UAB „ARCTIC FISHING“ yra Lietuvos įmonė, kurios visi žvejybos laivai yra pritaikyti būtent krabų žvejybai, todėl ši įmonė neturi galimybės vykdyti kitų žuvų rūšių žvejybą. Be to, snieginų krabų žvejyba yra galima tik tuose vandenyse, dėl kurių ir yra kilę nesutarimai tarp Europos Sąjungos ir Norvegijos. Tad minėtoji įmonė taip pat neturi ir galimybės vykdyti šių rūšių žvejybą kituose, neginčijamuose vandenyse. Dėl šių priežasčių UAB „ARCTIC FISHING“ yra priverstinai sustabdžiusi savo veiklą nuo 2016 m. UAB „ARCTIC FISHING“ yra apskaičiavusi, kad jos negautos pajamos per 5 metų laikotarpį sudaro 236.143.844 USD³.

Bendrajam Teismui priėmus Latvijai ir Lietuvai palankų sprendimą, Komisija turėtų persvarstyti savo poziciją, kurios ji laikysis dėl ginčo su Norvegija. Tokiu atveju Komisija taip pat turėtų įvertinti, ar neturėtų būti inicijuotas tarptautinio ginčo sprendimas tarptautiniame arbitraže arba tribunole. Kitaip tariant, palankus sprendimas Bendrajame Teisme savaime neužtikrintų, kad suinteresuotos valstybės galėtų pradėti vykdyti žvejybą ginčijamuose vandenyse. Tik tuo atveju, jei Europos Sąjunga arba Lietuva ir Latvija bei kitos valstybės narės (jeigu Sąjunga įgaliotų šias valstybes nares pačias inicijuoti tokio ginčo sprendimą) tarptautiniame tribunole arba arbitraže pasiektų palankų sprendimą, būtų užtikrinta, kad Lietuvos (ir Latvijos bei kitų valstybių narių) ūkio subjektai nebepatirtų suvaržymų ir galėtų vykdyti žvejybą Svalbardo regione. Tarptautiniame tribunole arba arbitraže taip pat būtų galima reikalauti, kad Norvegija atlygintų Lietuvos ūkio subjektų patirtą žalą – negautas pajamas – dėl draudimo vykdyti žvejybą Svalbardo vandenyse.

Atsižvelgiant į visa tai, Lietuva galėtų palaikyti ieškinį dėl Komisijos neveikimo nesiimant priemonių tarptautiniam ginčui inicijuoti tarptautiniame arbitraže ar tribunole dėl Norvegijos įsipareigojimų, kurie jai kyla iš Paryžiaus sutarties, nevykdymo. Be to, remiantis šiuo metu turimais duomenimis, nagrinėjamoje byloje palaikant Latvijos ieškinį ketina dalyvauti Ispanija, kuriai kasmet yra skiriama tik 1 žvejybos licencija ginčijamuose vandenyse.

Lietuvos Respublikos pozicijos derinimas

Europos teisės departamentas 2018 m. rugpjūčio 3 d. organizavo ES teismų darbo grupės posėdį dėl įstojimo į Bendrajame Teisme nagrinėjamą bylą T-293/18 tikslingumo aptarimo. Posėdyje

Sąjungai nepriklausančiuose vandenyse žvejojantiems Sąjungos žvejybos laivams, ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2017/127 (OL 2018 L 27, p. 1).

³ 2018 m. vasario 8 d. GLIMSTEDT Bernotas ir partneriai raštas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai.

dalyvavo Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos ir Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos atstovai. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija LINESIS sistemoje nurodė, kad posėdyje nedalyvaus, tačiau neprieštarauja dalyvavimui byloje.

Posėdyje nutarta Lietuvos Respublikos Vyriausybei siūlyti pagal parengtą poziciją pritarti rezoliucijai dėl dalyvavimo byloje *Latvija prieš Komisiją*, T-293/18. Vyriausybei pagal parengtą poziciją pritarus rezoliucijai dėl dalyvavimo byloje T-293/18, Europos teisės departamentas pateiks prašymą dalyvauti Bendrajame Teisme nagrinėjamoje byloje palaikant Latviją. Bendrajam Teismui leidus įstoti į bylą, Europos teisės departamentas, bendradarbiaudamas su Žemės ūkio ministerija, parengs įstojimo į bylą paaiškinimus.

Lietuvos Respublikos prašymas įstoti į bylą T-293/18 Bendrajam Teismui turi būti pateiktas ne vėliau nei iki š. m. rugpjūčio 30 d.

Lietuvos Respublikos pozicija ir principiniai teisiniai ir faktiniai argumentai

Lietuvos Respublika į bylą įstotų palaikydama Latvijos ieškinį prieš Komisiją. Būtų teikiami argumentai, palaikantys pagrindinį ieškinio reikalavimą – kad Komisija būtų pripažinta tinkamai neįvykdžiusi iš Sutarčių jai kylančių įpareigojimų, t. y. būtų pripažinta tinkamai neveikusi, ir taip neužtikrinusi valstybių narių teisių ir teisėtų interesų, kurie pagrįstai kyla iš Paryžiaus sutarties. Būtų nurodoma, kad Komisija, vykdžiusi tik prašomame panaikinti laiške nurodytas derybas su Norvegija, nesiėmė visų galimų teisinių ir tarptautinių ginčų sprendimo priemonių ir taip neužtikrino, kad suinteresuotos valstybės narės galėtų vykdyti žvejybą Svalbardo regione.

Bendrajam Teismui leidus dalyvauti nagrinėjamoje byloje ir susipažinus su visa bylos medžiaga, gali būti teikiami papildomi teiginiai ir argumentai, kurie bet kuriuo atveju neprieštarautų šioje pozicijoje palaikomiems teiginiams ir visais atvejais būtų siekiama Lietuvos Respublikai palankaus sprendimo nagrinėjamoje byloje. Esant poreikiui, gali būti teikiami bet kokie papildomi paaiškinimai ar reikalavimai dėl procesinių priemonių ar kitų aspektų, neatsiejamai susijusių su nagrinėjama byla.

Lietuvos Respublikos pozicijos rengėjai

Lietuvos Respublikos poziciją byloje *Latvija prieš Komisiją*, T-293/18, parengė Europos teisės departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos Atstovavimo ES teismuose skyriaus vedėja Gintarė Talunytė (tel. Nr. 8 706 63699, el. paštas gintare.talunyte@etd.lt).